

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล

(Individual Study)

เรื่อง อำนวยการศึกษาในการพิจารณาและวินิจฉัยคดี
เลือกตั้ง: ศึกษาเฉพาะกรณีการขอให้เพิกถอนผลการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่มีหัวหน้าพรรค
เป็นบุคคลล้มละลาย

จัดทำโดย นายชัยสิทธิ์ ตรีธรรม

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม

หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๑

วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

เรื่อง อำนาจศาลฎีกาในการพิจารณาและวินิจฉัยคดี
เลือกตั้ง:ศึกษาเฉพาะกรณีการขอให้เพิกถอนผลการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่มีหัวหน้าพรรค
เป็นบุคคลล้มละลาย

จัดทำโดย นายชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม

หลักสูตรหลักนิเทศกรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๑ ปี ๒๕๕๖

วิทยาลัยรัฐธรรมนุญ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนุญ

รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

บทคัดย่อ

แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 219 วรรคสาม จะบัญญัติให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา แต่ศาลฎีกาก็ใช้และตีความรัฐธรรมนูญจำกัดอำนาจของตนเอง กล่าวคือ จะรับพิจารณาและวินิจฉัยเฉพาะคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2550 ได้กำหนดไว้เท่านั้น ซึ่งเป็นการใช้และตีความที่ไม่ถูกต้อง เพราะมาตรา 219 วรรคสามของรัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติว่าอำนาจการพิจารณาและวินิจฉัยเกี่ยวกับคดีเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาของศาลฎีกาให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ การใช้และตีความจำกัดเช่นนี้ย่อมทำให้คดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่จำเป็นต้องผ่านการตรวจสอบจากศาลชั้นสุดท้าย คณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งมิใช่ศาล อันเป็นการขัดกับหลักการแบ่งแยกอำนาจอริปไตยตามรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกาจึงไม่ควรใช้และตีความเช่นนี้อีกต่อไป.

คำสำคัญ

อำนาจพิจารณาและวินิจฉัย, คดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง, อำนาจอริปไตย

Abstract

Although the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E 2550 (2007) section 219 paragraph 3 provides the Supreme Court having the power to try and adjudicate cases relating to an election and the suspension of the right to vote at an election of members of the House of Representatives and the obtaining of senators but the Supreme Court limits his power in applying and interpretation. The Supreme Court will try and adjudicate such cases only stipulated in the Organic Act on Election of Members of the House of Representatives and the obtaining of senators. Such applying and interpretation contradict the rule of divide sovereign power because they make such cases be final at the Election Commission's decisions. So the Supreme Court should change his applying and interpretation in new cases.

Important words

Try and adjudicate cases, Cases relating to an election, Sovereign power

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 219 วรรคสาม กำหนดให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิ ในการเลือกตั้งสมาชิกผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ทั้งนี้ วิธีพิจารณาและ วินิจฉัยคดีให้เป็นไปตามระเบียบที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกากำหนดโดยใช้ระบบไต่สวนและ เป็นไปโดยรวดเร็ว อำนาจพิจารณาและวินิจฉัยของศาลฎีกานี้มีปัญหาว่าครอบคลุมถึงคดี ขอให้เพิกถอนผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่หัวหน้าพรรคเป็น บุคคลล้มละลายด้วยหรือไม่

คดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ศาลฎีกาเห็นว่าอยู่ในอำนาจของตน

คดีที่ศาลฎีกาเห็นว่าอยู่ในอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยของตนมี 7 ประเภท ได้แก่

1. คดีขอให้วินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเนื่องจากไม่มีชื่อเป็นผู้สมัครในประกาศการ สมัครรับเลือกตั้ง

คดีประเภทนี้ได้แก่ คดีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต เลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาไม่มีชื่อเป็นผู้สมัครใน ประกาศของผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่ กรณี ยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกาพิจารณาและวินิจฉัยว่าตนมีสิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้ง (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการ ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 มาตรา 39, 41 และ 121)

คดีตัวอย่าง

เดิมผู้ร้องเป็นสมาชิกพรรค ท. ต่อมาวันที่ 3 พฤศจิกายน 2550 พรรค ก. รับผู้ร้องเป็น สมาชิก ต่อมาวันที่ 6 พฤศจิกายน 2550 ผู้ร้องลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรค ท.

คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่รับสมัครผู้ร้องและไม่ประกาศรายชื่อผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน (แบบบัญชีรายชื่อในปัจจุบัน) เพราะผู้ร้องเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในขณะเดียวกันเกินกว่า 1 พรรคการเมือง สมาชิกสภาของผู้ร้องย่อมสิ้นสุดลงเมื่อผู้ร้องเป็นสมาชิกของพรรค ก. ในวันที่ 3 พฤศจิกายน 2550 ตามมาตรา 20 (6) และมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ผู้ร้องจึงขาดคุณสมบัติตามมาตรา 101 (3) ประกอบมาตรา 296 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2550

ผู้ร้อง ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อให้พิจารณาและวินิจฉัยว่าตนมีสิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้ง

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ผู้คัดค้านไม่รับสมัครผู้ร้องและไม่ประกาศรายชื่อผู้ร้องชอบแล้ว (คำสั่งศาลฎีกาที่ 8439/2550)

2. คดีขอให้วินิจฉัยเพิกถอนการสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร

คดีประเภทนี้ได้แก่ คดีที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ประกาศรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือสมาชิกวุฒิสภาไปแล้ว หรือคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อไปแล้ว แต่ก่อนการเลือกตั้งปรากฏหลักฐานว่าผู้สมัครผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิได้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำเขตหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี จึงยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัยให้เพิกถอนการสมัครรับเลือกตั้งผู้นั้น ซึ่งศาลฎีกาต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกตั้ง หากถึงวันเลือกตั้งศาลฎีกายังไม่วินิจฉัย ให้การพิจารณาคดีเป็นอันยุติ (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 40, 45, และ 121)

คดีตัวอย่าง

นาย ช. ผู้คัดค้านสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ประกาศรายชื่อผู้คัดค้านเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งแล้ว แต่ปรากฏภายหลังว่าผู้คัดค้านไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2551 โดยมีได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งและหลังจากนั้นมีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลท่าบวญ เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2554 ผู้คัดค้านจึงยังคงเป็นผู้เสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม พ.ร.บ ประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ มาตรา 26 (2) และขาดคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 101 (6) ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกาพิจารณาและวินิจฉัยให้เพิกถอนการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้คัดค้าน

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ให้เพิกถอนการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้คัดค้าน (คำสั่งศาลฎีกาที่ 5527/2554)

3. คดีขอให้มีการเลือกตั้งใหม่ (ใบเหลือง) หรือขอให้มีการเลือกตั้งใหม่และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งด้วย (ใบแดง)

คดีนี้ประเภทนี้ได้แก่ คดีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาขอให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาใหม่ เนื่องจากการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมเพียงประการเดียว (ใบเหลือง) หรือขอให้มีการเลือกตั้งใหม่และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาด้วย เนื่องจากสมาชิกผู้นั้นกระทำการใดๆ โดยไม่สุจริตเพื่อที่จะให้ตนเองได้รับเลือกตั้ง (ใบแดง) (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 239 วรรคสอง, พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 มาตรา 11)

คดีตัวอย่าง

กรณีที่นาย ก. ผู้คัดค้านได้กล่าวปราศรัยในการหาเสียงว่า นาย ท. ซึ่งเป็นผู้สมัครคู่แข่งกล่าวข้อความอันเป็นการดูหมิ่นคนคอนเมืองผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เนรคุณบิดาโดยการเปลี่ยนแซ่เป็นนามสกุล เป็นเหตุให้บิดาตรอมใจตาย และแก้ผ้าถ่ายรูป ลงหนังสือเกย์และขายตัวซึ่งไม่เป็นความจริงนั้น ถือเป็นการใส่ร้ายด้วยข้อความอันความเท็จหรือจงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนาย ท. และพรรคประชาธิปัตย์ หรือองค์การลงคะแนนแก่นาย ท. และพรรคประชาธิปัตย์ อันเป็นการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 มาตรา 53 (5) มีผลทำให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร เขตเลือกตั้งที่ 12 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้คัดค้านมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม จึงมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง นาย ก. ผู้คัดค้านมีกำหนดเวลา 5 ปี และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร เขตเลือกตั้งที่ 12 ใหม่แทน นาย ก. ผู้คัดค้าน (คำสั่งศาลฎีกาที่ 6406/2556)

4. คดีขอให้เพิกถอนการสรรหาหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา

คดีประเภทนี้ได้แก่ คดีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อพิจารณาวินิจฉัยสั่งให้เพิกถอนการสรรหาหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา เนื่องจากมีการคัดค้านว่าการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าก่อนได้รับการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาผู้นั้นกระทำการใดๆ โดยไม่สุจริตเพื่อให้ตนได้รับการสรรหาหรือได้รับการสรรหามาโดยไม่สุจริต (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 240, พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 มาตรา 133 - 135)

คดีตัวอย่าง

คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาของนาย ก. ผู้คัดค้านที่ 2 โดยอ้างว่าการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาในส่วนที่เกี่ยวกับผู้คัดค้านทั้งสองไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากผู้คัดค้านที่ 1 ซึ่งเป็นผู้เสนอชื่อผู้คัดค้านที่ 2 เข้ารับการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา เป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 มิใช่หน่วยงานที่ดำเนินกิจการเพื่อสังคมหรือประโยชน์สาธารณะ อันจะยังประโยชน์ในการปฏิบัติ ตามอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาจึงมีข้อองค์กรที่มีสิทธิเสนอชื่อบุคคลเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 114 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 มาตรา 127 มิได้บัญญัติเฉพาะเจาะจงว่า องค์กรนิติบุคคลที่มีสิทธิเสนอชื่อต้องเป็นองค์กรที่ดำเนินการเพื่อสังคมหรือประโยชน์สาธารณะเท่านั้น เมื่อไม่ปรากฏว่าการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาของคณะกรรมการสรรหาในชั้นตอนใดไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม จึงไม่มีเหตุให้สั่งเพิกถอนการสรรหาและให้มีการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาใหม่แทนผู้คัดค้านที่ 2 (คำสั่งศาลฎีกาที่ 2122/2552)

5.คดีขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

คดีประเภทนี้ได้แก่ คดีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกาเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาแม้ไม่ได้รับการเลือกตั้ง เนื่องจากผู้สมัครนั้นเป็นผู้กระทำหรือก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่นทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา มาตรา 111 และ 122)

คดีตัวอย่าง

คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้คัดค้านซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ไม่ได้รับเลือกตั้ง เมื่อได้ความว่า ผู้คัดค้านได้ให้เสื่อยึดมีข้อความด้านหลังว่า “หมอลิ้น” แก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งผู้คัดค้าน มีผลให้การเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในส่วนที่เกี่ยวกับผู้คัดค้านมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม จึงต้องเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้คัดค้านมีกำหนดเวลา 5 ปี (คำสั่งศาลฎีกาที่ 1037/2552)

6.คดีร้องขอให้เพิกถอนคำสั่งชั่วคราวของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่สั่งให้บุคคลใดระงับการดำเนินการที่ทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

คดีประเภทนี้ ตัวอย่างเช่น คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้บุคคลใดระงับการใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินหรืออิทธิพลคุกคามเพื่อให้คุณให้โทษแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม แต่ผู้ได้รับคำสั่งไม่เห็นด้วยจึงยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาขอให้เพิกถอนคำสั่งนั้น ถ้าศาลฎีกาเห็นว่าการดำเนินการของบุคคลนั้นมีได้เป็นไป เพื่อให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ศาลฎีกาสั่งเพิกถอนคำสั่งนั้น (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง มาตรา 13)

7.คดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งอื่นๆ

คดีประเภทนี้ ตัวอย่างเช่น คดีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกามีคำสั่งว่า ประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ให้ลงคะแนนเลือกตั้งล่วงหน้าตั้งแต่เวลา 08.00 ถึง 17.00 นาฬิกา ไม่ชอบ เพราะตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ให้ลงคะแนนเลือกตั้งตั้งแต่เวลา 08.00 ถึง 15.00 นาฬิกา ซึ่งศาลฎีกาวินิจฉัยว่าเป็นคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 219 วรรคสาม และประกาศดังกล่าวชอบด้วยมาตรา 95 ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ให้ยกคำร้อง

คดีที่ศาลฎีกาเห็นว่าไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยของตน

มีคดีตามคำสั่งศาลฎีกาที่ 13475/2555 ระหว่างพรรคกิจสังคม ผู้ร้อง คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกร้อง ที่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยของตน คดีนี้ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2554 นายสุรทิน พิจารณ์ ได้ยื่นจดแจ้งจดทะเบียนพรรคการเมืองชื่อพรรคประชาธิปไตยใหม่ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องพิจารณาตรวจสอบตามพระราชบัญญัติรัฐธรรมนูญด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 มาตรา 13 ว่า นายสุรทิน พิจารณ์ เป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 มาตรา 8 และตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 102 (2) คือต้องไม่เป็นบุคคลล้มละลาย แต่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ละเลยที่จะตรวจสอบกลับประกาศรับจดทะเบียนพรรคประชาธิปไตยใหม่เป็นพรรคการเมืองโดยมีนายสุรทิน พิจารณ์ บุคคลล้มละลายเป็นหัวหน้าพรรค ในวันดังกล่าวนั่นเอง การรับจดทะเบียนพรรคประชาธิปไตยใหม่ของนายทะเบียนพรรคการเมืองจึงเป็นการรับจดทะเบียนพรรคการเมืองที่ขัดต่อมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ซึ่งบัญญัติให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองประกอบด้วยหัวหน้าพรรคการเมืองและจะต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญมาตรา 102 (2) คือ ต้องไม่เป็นบุคคลล้มละลาย ดังนั้นฐานะของพรรคประชาธิปไตยใหม่ที่จดทะเบียนโดยหัวหน้าพรรคการเมืองที่เป็นบุคคลล้มละลายนั้นจึงต้องห้ามชัดเจนโดยกฎหมาย และมีฐานะเป็นพรรคการเมืองที่เสียเปล่าและเป็นโมฆะตั้งแต่วันยื่นจดแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง คือ ตั้งแต่วันที่ 23 เมษายน 2554 นั้นเอง ในวันที่ 19 พฤษภาคม 2554 พรรคประชาธิปไตยใหม่โดยนายสุรทิน พิจารณ์ หัวหน้าพรรคได้ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคประชาธิปไตยใหม่ รวมหกลำดับ และได้รับรองว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อทั้งหกลำดับเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน

ราษฎร ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 และการคัดเลือกได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของพรรคการเมือง โดยนายสุรทิน พิจารณ์ สมักรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเป็นลำดับที่ 1 และมีนางพัชรินทร์ มั่นปาน สมักรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเป็นลำดับที่ 2 การที่พรรคประชาธิปัตย์ใหม่ซึ่งเป็นโมฆะและเสียเปล่าเนื่องจากมีหัวหน้าพรรคขาดคุณสมบัติได้แสดงเจตนาสมักรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อจึงเป็นการแสดงเจตนาสมักรับเลือกตั้งอันเป็นโมฆะและเสียเปล่าด้วย เสมือนกับว่าไม่มีการสมักรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อโดยพรรคประชาธิปัตย์ใหม่แต่ประการใด เพราะเมื่อไม่มีพรรคการเมืองตามกฎหมายลงสมัคร คณะกรรมการการเลือกตั้งย่อมจะไม่รับสมัคร หรือไม่ประกาศรายชื่อผู้สมักรับเลือกตั้งในระบบบัญชีรายชื่อของพรรคประชาธิปัตย์ใหม่ทั้งหมดดังกล่าวให้เป็นผู้สมักรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ การที่ผู้ถูกร้องได้รับรองให้นางพัชรินทร์ มั่นปาน เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อจึงเป็นการรับรองไปโดยผิดพลาด จึงชอบที่ผู้ถูกร้องจะดำเนินการแก้ไขข้อผิดพลาดนี้โดยยกเลิกและเพิกถอนการรับรองผลการเลือกตั้งโดยผิดพลาดและนางพัชรินทร์ มั่นปาน พ้นจากสถานภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ โดยถือเสมือนว่าไม่เคยมีนางพัชรินทร์ มั่นปานเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อและไม่เคยมีพรรคประชาธิปัตย์ใหม่เป็นพรรคการเมืองที่ชอบด้วยกฎหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 เลย และผู้ถูกร้องจักต้องเลือกพรรคการเมืองซึ่งได้รับคะแนนในลำดับถัดไป ประกาศรายชื่อรับรองให้เป็นผู้ได้รับคัดเลือกให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคการเมืองผู้ร้องเป็นพรรคการเมืองที่ได้รับคะแนนในลำดับถัดไปจากพรรคประชาธิปัตย์ใหม่จึงเป็นผู้ส่วนได้ส่วนเสียในอันที่จะได้รับการประกาศรับรองให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อในลำดับถัดไป เมื่อวันที่ 3

สิงหาคม 2554 ผู้ร้องได้ยื่นหนังสือคัดค้านการรับรองผลการเลือกตั้งของผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคประชาธิปัตย์ใหม่ต่อประธานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ต่อมาเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2554 เลขานุการคณะกรรมการการเลือกตั้งได้แจ้งให้ผู้ร้องทราบว่า ได้มีมติให้ยกคำร้องของผู้ร้อง ผู้ร้องเห็นว่ามติของผู้ถูกร้องที่ให้ยกคำร้องคัดค้านผลการรับรองการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคประชาธิปัตย์ใหม่ของผู้ถูกร้องไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ชอบด้วยระเบียบ แบบแผน และไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ทำให้ผู้ร้องต้องเสียสิทธิในการได้รับการรับรองให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ผู้ร้องเห็นว่า การรับสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อนั้นเป็นการเลือกตั้งในระบบพรรคมิใช่ระบบผู้สมัครพรรคได้ยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเพื่อให้ประชาชนเลือกพรรคมิใช่บุคคล เมื่อพรรคประชาธิปัตย์ใหม่ของนางพัชรินทร์ มั่นปาน ขาดคุณสมบัติในการเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.2550 หมวด 1 การเป็นผู้สมัครของพรรคนั้นทั้งหมดจึงขาดคุณสมบัติ การที่ผู้ถูกร้องเห็นว่าหัวหน้าพรรคผู้สมัครลำดับที่ 1 ขาดคุณสมบัติ จึงเลือกผู้สมัครลำดับที่ 2 ขึ้นมาแทนอย่างที่ผู้ถูกร้องได้พิจารณารับรอง จึงเป็นการกระทำโดยไม่ชอบเพราะขัดต่อกฎหมาย เนื่องจากไม่มีพรรคประชาธิปัตย์ใหม่ที่ชอบด้วยกฎหมายส่งนางพัชรินทร์ มั่นปาน ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเสียแล้ว ชอบที่ผู้ถูกร้องจะเลื่อนพรรคการเมืองที่ได้คะแนนเสียงในลำดับถัดไปขึ้นมาประกอบรับรองผลให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อแทนบัญชีรายชื่อของพรรคประชาธิปัตย์ใหม่ ขอให้ศาลมีคำสั่งยกเลิกประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่องผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (ครั้งที่ 4) เฉพาะลำดับที่ 4 พรรคประชาธิปัตย์ใหม่ (จำนวน 1 คน) 1.นางพัชรินทร์ มั่นปาน และให้ผู้ถูกร้องประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่องผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเพิ่มเติมอีก 1 ฉบับ เป็นลำดับที่ 1 พรรคกิจสังคม (จำนวน 1 คน) 1.นายสุวิทย์ คุณกิตติ ทั้งนี้โดยให้มีผลย้อนหลังตั้งแต่วันที่ 27

กรกฎาคม 2554 ทั้งนี้ หากผู้ถูกร้องไม่ยอมกระทำขอให้ถือว่าคำสั่งฉบับนี้แทนการแสดงเจตนาของผู้ถูกร้องในการออกคำสั่งดังกล่าว และขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการให้มีการยกเลิกเพิกถอนการจดทะเบียนพรรคประชาธิปไตยใหม่ โดยมีผลย้อนหลังกลับไปตั้งแต่วันที่ 21 เมษายน 2554

ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งประชุมปรึกษาแล้ว เห็นว่า แม้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 219 วรรคสาม บัญญัติให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่การร้องขอให้ศาลมีคำสั่งใดๆ ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งดังกล่าวต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ ซึ่งรัฐธรรมนูญมาตรานี้ได้บัญญัติไว้เป็นการทั่วไป แต่การเสนอคดีต่อศาลฎีกาได้จะต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 ซึ่งเป็นกฎหมายที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 138 (3) ให้ตราขึ้นไว้ ดังเช่นกรณีตามมาตรา 111 วรรคหนึ่ง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวที่กำหนดหลักเกณฑ์ว่า เมื่อประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ถ้าปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดมิได้ให้เป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดหรือผู้สมัครผู้ใดกระทำการใดๆ โดยไม่สุจริตเพื่อที่จะให้ตนเองได้รับเลือกตั้ง หรือได้รับเลือกตั้งมาโดยไม่สุจริตโดยผลของการที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดได้กระทำ ทั้งนี้ อันเป็นการฝ่าฝืนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อพิจารณา แต่กรณีตามคำร้องของผู้ร้องที่ขอให้ศาลฎีกามีคำสั่งยกเลิกและเพิ่มเติมประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งกับมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการให้มีการยกเลิกเพิกถอนการจดทะเบียนพรรคประชาธิปไตยใหม่ด้วยเหตุที่อ้างมาในคำร้องนั้น มิใช่เป็นคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและต้องด้วยบทกฎหมายใดที่ให้อำนาจแก่ผู้ร้องที่จะยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อพิจารณาและมีคำสั่งตามคำร้องได้

จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องของผู้ร้อง

ความเห็นผู้เขียน

คดีดังกล่าวผู้ร้องอ้างว่าพรรคประชาธิปัตย์ใหม่ของจดทะเบียนจัดตั้งพรรคต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยหัวหน้าพรรคเป็นบุคคลล้มละลายเป็นเหตุให้การจดทะเบียนจัดตั้งพรรคเป็นโมฆะ ไม่ถือว่ามีพรรคดังกล่าวเกิดขึ้น นางพัชรินทร์ มั่นปาน จึงไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเนื่องจากขาดคุณสมบัติ การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้นางพัชรินทร์ มั่นปานเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคดังกล่าวจึงไม่ชอบ

ผู้เขียนเห็นว่าตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 มาตรา 11 บุคคลที่จะเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองได้จะต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 102 (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (13) และ (14) ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งตามมาตรา 102 (2) ของรัฐธรรมนูญ ห้ามมิให้บุคคลล้มละลายใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร บุคคลล้มละลายจึงเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองไม่ได้ และตามมาตรา 12 ของพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน บุคคลที่เป็นหัวหน้าพรรคเท่านั้นที่ขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองได้ เมื่อนายสุรทิน พิจารณ์เป็นบุคคลล้มละลายจึงเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองไม่ได้ การขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคประชาธิปัตย์ใหม่จึงกระทำไปโดยผู้ที่ไม่ใช่หัวหน้าพรรค การขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ถือว่ามีพรรคประชาธิปัตย์ใหม่เกิดขึ้น นางพัชรินทร์ มั่นปานจึงขาดคุณสมบัติที่จะเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามมาตรา 101 (3) ของรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้ผู้มีสิทธิสมัครต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เมื่อนางพัชรินทร์ มั่นปานขาดคุณสมบัติดังกล่าว การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้นางพัชรินทร์ มั่นปานเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคประชาธิปัตย์ใหม่จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อผู้ร้องซึ่งถือเป็นผู้มีส่วนได้เสียได้ยื่นคำร้องขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเพิกถอนประกาศที่ให้นางพัชรินทร์ มั่น

ปานเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคประชาธิปัตย์ใหม่ แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งยกคำร้อง จึงเกิดกรณีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้น เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยของศาลฎีกาตามมาตรา 219 วรรคสามของรัฐธรรมนูญ

ที่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่ากรณีตามคำร้องของผู้ร้องมิใช่เป็นคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งและต้องด้วยบทกฎหมายใดที่ให้อำนาจแก่ผู้ร้องที่จะยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อพิจารณาและมีคำสั่งตามคำร้องได้ เนื่องจากการร้องขอให้ศาลมีคำสั่งใดๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้งตามมาตรา 219 วรรคสามของรัฐธรรมนูญต้องเป็นไปตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2550 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ กรณีตามคำร้องมิได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายดังกล่าวได้กำหนดไว้จึงไม่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาที่จะพิจารณาและวินิจฉัย ผู้เขียนเห็นว่าคำวินิจฉัยของศาลฎีกาท่ากับศาลฎีกาเห็นว่ากรณีตามคำร้องไม่มีกฎหมายรับรองให้ผู้ร้องยื่นคำร้องได้ ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาไม่ได้ เป็นการใช้หลักกฎหมายมหาชนที่ว่า “ไม่มีกฎหมายรับรองให้กระทำได้ จะกระทำมิได้” แต่หลักนี้ใช้กับฝ่ายปกครอง กล่าวคือ ฝ่ายปกครองจะกระทำการทางปกครองใดๆ อันเป็นการก้าวล่วงไปกระทบสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชนไม่ได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายที่รัฐสภาตราขึ้นให้อำนาจไว้” ซึ่งหลักนี้มีบัญญัติไว้ในมาตรา 29 วรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญว่า “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นและจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้” หลักนี้เรียกว่า “หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง”² ซึ่งองค์กรที่จะมีอำนาจตรวจสอบว่าฝ่ายปกครองได้กระทำการตามหลักความชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ คือ “องค์กรตุลาการ” ตามหลักการแบ่งแยกอำนาจอธิปไตยออกเป็น 3 อำนาจ คือ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ

แม้คณะกรรมการการเลือกตั้งจะเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ แต่ก็มีใช้ศาลตามรัฐธรรมนูญจึงต้องถูกตรวจสอบโดยศาลว่าได้กระทำการตามหลักความชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ การที่ศาลปฏิเสธไม่รับตรวจสอบการกระทำของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ย่อมเป็นการจำกัดสิทธิในกระบวนการยุติธรรมของบุคคล ขัดต่อมาตรา 29 และมาตรา 40 ของรัฐธรรมนูญ แม้คดีนี้จะต้องพิจารณาและวินิจฉัยว่าพรรคประชาธิปัตย์ใหม่เป็นพรรคการเมืองหรือไม่ แต่ก็มีใช้การพิจารณาและวินิจฉัยว่าพรรคดังกล่าวสิ้นสภาพเลิกหรือต้องยุบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.2550 มาตรา 91 ถึงมาตรา 98 ซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ พรรคการเมืองจะต้องมีสภาพเป็นพรรคแล้วจึงจะอยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะพิจารณาและวินิจฉัยว่าสิ้นสภาพ เลิกหรือยุบหรือไม่ แต่กรณีตามคำร้องประเด็นมีว่าพรรคประชาธิปัตย์ใหม่เป็นพรรคการเมืองหรือไม่ในเมื่อหัวหน้าพรรคผู้จดทะเบียนจัดตั้งพรรคเป็นบุคคลล้มละลาย เมื่อกรณีไม่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะพิจารณาและวินิจฉัยและไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง จึงเป็นอำนาจของศาลยุติธรรมที่จะพิจารณาและวินิจฉัยตามมาตรา 218 ของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติว่า “ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง เว้นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น” ซึ่งศาลยุติธรรมมี 3 ชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เมื่อมาตรา 219 วรรคสามของรัฐธรรมนูญบัญญัติให้คดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งอยู่ในอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยของศาลฎีกา และการวินิจฉัยว่ามีพรรคประชาธิปัตย์ใหม่เกิดขึ้นหรือไม่มีผลทำให้นางพัชรินทร์ มั่นปานมีหรือไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและทำให้ประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ให้นางพัชรินทร์ มั่นปานเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อมีปัญหาว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ จึงเป็นคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่อยู่ในอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยของศาลฎีกา ด้วยความเคารพต่อศาลฎีกาผู้เขียนจึงไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของศาลฎีกา

สรุปและข้อเสนอแนะ

แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 219 วรรคสาม จะบัญญัติให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา แต่ศาลฎีกาก็ใช้และตีความรัฐธรรมนูญจำกัดอำนาจของตนเอง กล่าวคือ จะรับพิจารณาและวินิจฉัยเฉพาะคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2550 ได้กำหนดไว้เท่านั้น ซึ่งเป็นการใช้และตีความที่ไม่ถูกต้อง เพราะมาตรา 219 วรรคสามของรัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติว่าอำนาจการพิจารณาและวินิจฉัยเกี่ยวกับคดีเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาของศาลฎีกาให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ การใช้และตีความจำกัดเช่นนี้ย่อมทำให้คดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่จำเป็นต้องผ่านการตรวจสอบจากศาลชั้นสุดท้าย คณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งมิใช่ศาล ดังเช่นคดีดังกล่าวมาแล้วไม่อาจตรวจสอบว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งโดยประธานคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นนายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนพรรคประชาธิปไตยใหม่โดยถูกต้องหรือไม่ในเมื่อหัวหน้าพรรคผู้ขอจดทะเบียนเป็นบุคคลล้มละลาย

คำวินิจฉัยของศาลฎีกาไม่ใช่กฎหมายและไม่มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐเหมือนศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา 216 วรรคห้าของรัฐธรรมนูญ ฉะนั้นในอนาคตหากมีคดีดังเช่นคดีดังกล่าวเกิดขึ้น ศาลฎีกาย่อมวินิจฉัยต่างจากคำวินิจฉัยในคดีดังกล่าวได้.

¹ n

2

เชิงอรรถ

1. ศาสตราจารย์ดร. บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, กฎหมายมหาชน เล่ม 3: ที่มาและนิติวิธี, หน้า 279-280.
2. ศาสตราจารย์ดร. จิรนิติ หะวานนท์, คำอธิบายกฎหมายปกครอง(ภาคทั่วไป), หน้า 65.

บรรณานุกรม

ศาสตราจารย์ดร. จิรนิติ หะวานนท์, คำอธิบายกฎหมายปกครอง(ภาคทั่วไป), หน้า 65.

ศาสตราจารย์ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณ โณ, คำอธิบายวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ, สำนักอบรมศึกษา
กฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2554, 489 หน้า.

ศาสตราจารย์ดร. บวรศักดิ์ อุวรรณ โณ, กฎหมายมหาชน เล่ม 3: ที่มาและนิติวิธี, หน้า 279-280.

สัญญา จีระออน, วิทยานิพนธ์เรื่อง “วิธีพิจารณาคดีเลือกตั้งในคดีที่เกี่ยวกับคำสั่งให้มีการ
เลือกตั้งใหม่”, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, 2555, 138 หน้า.